

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ПРЕДМЕТЕН ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

19 май 2011 г. – Вариант 2

УВАЖАЕМИ ЗРЕЛОСТНИЦИ,

Тестът съдържа **38 задачи** по предметен цикъл „Философия” и задача за философско есе. 38-те задачи са два вида:

- задачи с избираем отговор;
- задачи със свободен отговор.

Първите 30 задачи (от 1. до 30. включително) в теста са от затворен тип с четири възможни отговора, обозначени с главни букви от А до Г, от които само един е верен. Отговорите на тези задачи отбелязвайте с черен цвят на химикалката в **листа за отговори**, а не върху тестовата книжка. За да отбележите верния отговор, зачертайте със знака кръгчето с буквата на съответния отговор. Например:

(A) ~~(B)~~ (B) (Г)

Ако след това прецените, че първоначалният отговор не е верен и искате да го поправите, запълнете кръгчето с грешния отговор и зачертайте буквата на друг отговор, който приемате за верен. Например:

(A) ~~(B)~~ (Г)

За всяка задача трябва да е отбелязан не повече от един действителен отговор. Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, чиято буква е зачертана със знака .

Отговорите на задачите със свободен отговор (от 31. до 38. включително) се отбелязват в предоставения **свитък за свободните отговори**. Четете внимателно инструкциите! Срещу номера и главната буква на съответната задача/на съответното подусловие напишете верния отговор.

Философското есе напишете в **свитъка за свободните отговори** на предвиденото за това място.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Кое от посочените по-долу понятия НЕ е термин в психологията?

- А) психоактивна зависимост
- Б) познавателен процес
- В) комуникативно умение
- Г) истинно съждение

2. Представителите на коя психологическа школа смятат, че човешкото поведение представлява свободен избор между възможни алтернативи?

- А) психоанализа
- Б) бихейвиоризъм
- В) гещалтпсихология
- Г) хуманистична психология

3. Кои са трите елемента на човешката психика според Фройд?

- А) Родител, Възрастен, Дете
- Б) Аз-реално, Аз-идеално, Аз-социално
- В) То, Аз, Свръх-аз
- Г) Аз-образ, личност, роля

4. В психологията понятието „самооценка” се дефинира като отношение между:

- А) постижение и претенция
- Б) успех и неуспех
- В) приемане и отхвърляне
- Г) уникалност и достойнство

5. Кой от изброените критерии НЕ е достатъчен за определяне на една съвкупност от хора като група според психологията?

- А) споделяне на общи цели за удовлетворяване на сходни потребности
- Б) споделяне на общи норми за общуване и взаимодействие
- В) присъствие на едно и също място, по едно и също време
- Г) изпитване на чувства на принадлежност и солидарност

6. Кое от изброените НЕ е процес на паметта?

- А) забравяне
- Б) съхранение
- В) усещане
- Г) възпроизвеждане

7. Логическата операция, която представлява включване на нови признаци в съдържанието на понятието, в резултат на което обемът намалява се нарича:

- А) абстракция
- Б) конкретизация
- В) деление
- Г) определение

8. Понятието е:

- А) форма на мисленето, чрез която се отделя съвкупност от предмети по общи и отличителни признаци
- Б) форма на мисленето, в която се утвърждава или отрича нещо за нещо
- В) форма на мисленето, при която от едно или повече съждения се извежда ново съждение
- Г) нито едно от изброените

9. Кое от изброените съждения е общоотрицателно?

- А) „Всички студенти са таланти.“
- Б) „Някои фирми имат добри печалби.“
- В) „Нито един философ не е счетоводител.“
- Г) „Някои юристи не са адвокати.“

10. Кое от изброените сложни съждения е дизюнкция от простите съждения „Иван е счетоводител“ и „Иван е касиер“?

- А) „Иван е счетоводител и касиер.“
- Б) „Иван е счетоводител или касиер.“
- В) „Иван е счетоводител, само ако е касиер.“
- Г) „Иван е счетоводител, ако не е касиер.“

11. Дедуктивни са умозаклучения, в които:

- А) предпоставките са по-частни от извода
- Б) предпоставките са по-обща от извода
- В) предпоставките и изводът са с еднаква степен на общност
- Г) изводът следва вероятно от предпоставките

12. Според кой логически закон две противоречащи си съждения не могат да бъдат едновременно неистинни, а едното от тях трябва с необходимост да е истинно?

- А) законът за тждеството
- Б) законът за непротиворечието
- В) законът за изключеното трето
- Г) законът за достатъчното основание

13. Кои са дяловете на практическата философия?

- А) естетика и право
- Б) психология и етика
- В) етика и право
- Г) логика и естетика

14. В основата на морала от гледна точка на съвременната етика стои:

- А) своеволието
- Б) свободата
- В) интуицията
- Г) инстинктът

15. За Аристотел добродетелта е:

- А) очистване чрез страдание
- Б) средина между крайности
- В) съобразяване с волята на боговете
- Г) оправдан риск

16. Категоричният императив на Кант повелява да се отнасяме към човека като към:

- А) цел
- Б) средство
- В) враг
- Г) източник на удоволствие

17. Разумното удоволствие е основен принцип на:

- А) скептиците
- Б) хедонистите
- В) епикурейците
- Г) идеалистите

18. Оправданието за присъствието на злото в света в християнската етика се нарича:

- А) надменност
- Б) грях
- В) благост
- Г) теодицея

19. Източници на правото са:

- А) обичай и закон
- Б) свободна воля и принуда
- В) отмъщение и възмездие
- Г) справедливост и несправедливост

20. Политическо право е:

- А) да избираш и да бъдеш избран в органите на властта
- Б) да притежаваш лично имущество
- В) да имаш право на труд и образование
- Г) да притежаваш оръжие за самозащита

21. Постоянното седалище на Европейския съд по правата на човека се намира в:

- А) Брюксел
- Б) Виена
- В) Люксембург
- Г) Страсбург

22. Идеалната държава е конструирана от:

- А) Талес
- Б) Платон
- В) Декарт
- Г) Сократ

23. Договорът според правото е:

- А) форма на принуда
- Б) план за постигане на цел
- В) съгласуване на интересите на две или повече страни
- Г) желание за действие

24. Политически плурализъм означава:

- А) еднолична диктатура
- Б) участие на много партии в политическия живот
- В) наименование на част от неправителствения сектор
- Г) насилствена смяна на конституционния ред

25. Терминът „каузалност“ може да бъде заменен с:

- А) теология
- Б) причинност
- В) съмнение
- Г) диалектика

26. Съмнението във философията на Декарт е:

- А) метод
- Б) объркване
- В) безизходица
- Г) просветление

27. Субект във философията означава:

- А) човекът, носител на съзнание, познание и дейност
- Б) вещь, подлежаща на обработка
- В) неизменяемо, основно свойство на вещта
- Г) неосъществима, нереална идея

28. Към коя епоха ще отнесете твърдението „Светът е космос, произлязъл от хаоса“?

- А) Античност
- Б) Средновековие
- В) Ренесанс
- Г) Архаика

29. Кое направление в историята на философията свързва смисъла на живота с понятието „абсурд“?

- А) рационализъм
- Б) емпиризъм
- В) херменевтика
- Г) екзистенциализъм

30. Сенсуализмът обяснява действителността, основавайки се на:

- А) разума
- Б) интуицията
- В) сетивата
- Г) Бога

Отговорите на задачи от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. В свитъка за свободни отговори запишете едно видово и едно родово понятие спрямо понятието „учебник“.

32. Разгледайте следната ситуация:

Пътник редовно си купува билет, защото знае, че спирките и транспортните средства се наблюдават с камера.

Кой морален мотив е водещ в ситуацията според теорията на Лоурънс Колберг за моралното развитие на човека и за кой етап от моралното развитие на личността е характерен?

33. В свитъка за свободни отговори запишете определение на „рационализъм“ и посочете един негов представител.

34. Анализирайте двете твърдения:

1. Действието е морално, когато е извършено от чувство за дълг.

2. Действието е морално, когато води до изпитване на удоволствие.

В свитъка за свободни отговори запишете:

- А) Кои етически възгледи разпознавате в двете твърдения.
- Б) Кратка дефиниция на понятието „дълг“.

Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 35. до 38. включително)

„...Хората от миналото и настоящето бяха и все още са приковани към сравнително лишен от избор начин на живот. Хората от бъдещето, чийто брой ежедневно нараства, са застрашени не от липса на избор, а от свръхизбор. Те вървят към експлозивно нарастване на свободата...

Защото, ако ранната технология на индустриализма изискваше немислещи, роботоподобни хора, които да извършват безкрайно редуващи се еднообразни операции, технологията на утрешния ден ще поеме именно тези операции и ще остави на човека само онези функции, които изискват преценка, съвместни умения и въображение. Свръхиндустриализмът изисква и ще създаде не еднотипни маси хора, а богатство от различни едни от други хора, личности, не роботи...Отскокът на обществото на ново равнище на диференциация неизбежно носи нови възможности за индивидуализация, а новата технология и форми на организация плачат за нова порода хора...Общество, което бързо се фрагментира на нивото на ценностните категории и на стиловете на живот, поставя под въпрос всички стари обединяващи механизми и се нуждае от напълно нова основа за преустройство. Ние сме много далеч от намирането на такава основа...”

Алвин Тофлър

35. Избройте три характерни черти на новата епоха, описана в текста.

36. Каква е положителната роля на свръхиндустриализацията за обществото?

37. От какво се нуждае обществото на „хората от бъдещето“, които описва Тофлър?

38. Изведете един философски проблем, който според Вас е основен за високотехнологичните общества, като се аргументирате в няколко изречения.

В свитъка за свободните отговори напишете философско есе по един от зададените фрагменти!

1. „Най-великото нещо на света е да можеш да принадлежиш на себе си”.

Монтен

2. „Добрите хора не се нуждаят от закони, за да се държат правилно, а лошите винаги ще намерят как да ги заобиколят.”

Платон

3. „Човек не е свободен, защото е самата свобода.”

Жан- Пол Сартр

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО

цикъл „Философия” – 19 май 2011 г.

ВАРИАНТ № 2

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Задачи от 1. до 30.

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Г	1
2.	Г	1
3.	В	1
4.	А	1
5.	В	1
6.	В	1
7.	Б	1
8.	А	1
9.	В	1
10.	Б	1
11.	Б	1
12.	В	1
13.	В	1
14.	Б	1
15.	Б	1
16.	А	1
17.	В	1
18.	Г	1
19.	А	1
20.	А	1
21.	Г	1
22.	Б	1
23.	В	1
24.	Б	1
25.	Б	1
26.	А	1
27.	А	1
28.	А	1
29.	Г	1
30.	В	1

Задача 31 – 2 точки

„книга”, „учебник по философия”

Допустими са и други отговори

Задача 32. – 4 точки

Страх от наказание; предконвенционален етап на морално развитие (по Колберг).

Задача 33. – 4 точки.

Напр. Философско направление, според което разумът е основният инструмент за достигане до истината; Философска нагласа, според която разумът има предимство пред останалите средства за постигане на познание.(Декарт, Лайбниц, Спиноза)
Допустими са и други отговори

Задача 34. – 6 точки

Напр.А) етика на дълга (Кант) и етика на удоволствието (Епикур).

Б) Дългът е вътрешното приемане на моралните императиви; Дълг означава да откриеш и следваш моралния закон в себе си.

Допустими са и други отговори

Задача 35. - 3 точки

Напр. Свръхизбор, нарастване на свободата, нов тип индивидуализация, нова диференциация на обществото, нов тип ценности.

Допустими са и други отговори

Задача 36. – 4 точки

Напр. Свръхиндустриализмът изисква и ще създаде не еднотипни маси хора, а богатство от различни едни от други хора, личности, не роботи. Благодарение на настъпването на новите технологии на човека са оставени предимно онези функции, които изискват преценка, съвместни умения и въображение и от него се очаква да се ползва от свободата на избор на ценности и стилове на живот.

Допустими са и други отговори

Задача 37. – 6 точки

Напр. Отскокът на обществото на ново равнище на диференциация неизбежно носи нови възможности за индивидуализация, а новата технология и форми на организация плачат за нова порода хора.Общество, което бързо се фрагментира на нивото на ценностните категории и на стиловете на живот, поставя под въпрос всички стари обединяващи механизми и се нуждае от напълно нова основа за преустройство.

Допустими са и други отговори

Задача 38. - 6 точки

Могат да бъдат посочени проблеми от областта на етиката, аксиологията, гносеологията и др.- например морални проблеми, свързани с приложението на технологиите (клонирането на хора); с новите форми на социални общности във връзка с виртуалната реалност и съвременните начини за комуникация (личностната идентичност) и др.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ФИЛОСОФСКО ЕСЕ (35 точки)

1. Ниво на разпознаване на философската проблематика (философските проблеми), заложена/и във фрагмента – до **5** точки;
2. Ниво на философска осмисленост и интерпретация на проблемите – до **10** точки;
3. Ниво на употреба и владеене на логическия и понятиен инструментариум при

формулиране на позиция и излагане на аргументация в нейна подкрепа – до **10** точки;

4. Степен на самостоятелност при тълкуването на проблема във фрагмента – до **7** точки;

5. Ниво на езикова и стилистична култура – до **3** точки